

ÚJABB FORRÁSOK AZ 1657. ÉVI LENGYELORSZÁGI HADJÁRAT VESZTESÉGLISTÁJÁHOZ

Erdély lakossága a XVII. század folyamán kétségtelenül II. Rákóczi György fejedelem szerencsétlen kimenetelű lengyelországi hadjárata, valamint azt követő megtorló csapások során szenvedte el a legnagyobb vérveszteséget, a tatárok által megsemmisített és elfogott erdélyi hadsereg veszteségéről azonban a mai napig nem rendelkezünk pontos számadatokkal.¹ A legújabb kutatások Kemény János nyomán mintegy 13 000 főre teszik az erdélyi expedíciós hadsereg létszámát, ehhez képest a tatárok 1657. július 31-i támadásakor már csak 4–5000 hadra fogható katona volt a fővezér mellett. Ez a szám minden bizonnyal nem tartalmazta a sereget kísérő kíségető személyzet, szolgák stb. számát, a magyar kézre került Krakkó és Breszt mintegy 2–3000 főre tehető őrségét, valamint a Gyulaffy László vezetésével hazaindult, s a moldvaiak által utolsó szálíg legyilkolt nagyobb létszámú csapat tagjait. (A fejedelem már jóval korábban hazatért 300 embere kíséretében.)²

Amennyiben hihetünk a híradásnak, mely szerint a tatárok a teljes magyar hadsereget rabszíjra fűzték, akkor legalább 4–5000 fővel kell számolnunk,³ a fogságba esetteknek azonban csak a töredékét ismerjük név szerint. Ennek oka: miként a hadbavonultakról, úgy az elesettekről, ill. tatár fogságba kerültekről sem maradtak fenn részletes kimutatások. Utóbbiak tekintetében mindössze három, Kemény János által írt vagy az ő közvetlen környezetéből kikerült rövidebb névlista áll rendelkezésünkre. Az első, „Az kik megsarczottak az tatároknak” kezdetű Deák Farkas adta ki 1885-ben a gr. Vay család berkeszi levéltárából.⁴ Ez mindössze 33 nevet tartalmaz, de közülük csak 25 személy válságdíjáról esik szó, s a felsorolás egy további, életben levő személy mellett még öt elhunyt és két eltűnt erdélyiről is megemlékezik. Mivel az irat hátoldalára feljegyezték, hogy Kemény János is itt (vagyis a fogságban) van, a jegyzéknek 1659 közepe előtt kellett készülnie.

Ennél jóval részletesebb az a Magyarai Károly által, 1905-ben kiadott névjegyzék, amelyet maga Kemény János vetett papírra, és Alsó-Fehér vármegye Nagyenyeden őrzött levéltárában maradt fenn a br. Kemény család iratai között. Kemény öt csoportban

¹ A hadjárat történetéről újabban *B. Szabó János*: II. Rákóczi György 1658. évi török háborúja. *Hadtörténelmi Közlemények*, 114. (2001.) 2–3. sz. 231–278. o.; *Gebei Sándor*: II. Rákóczi György külpolitikája (1648–1657). Budapest, 2004. 164–179. o.; *Papp Sándor*: II. Rákóczi György és a Porta. In: Szerencsének elegyes forgása. II. Rákóczi György és kora. Szerk. *Kármán Gábor és Szabó András Péter*. Budapest, 2009. (A továbbiakban: Szerencsének elegyes forgása.) 99–170. o.; *Ivanics Mária*: Rabszerzés és rabkiváltás a Krími Kán-ságban a 16–17. században (Az 1657. évi lengyelországi hadjáratban fogságba esett erdélyiek történetéhez). *Századok*, 141. (2007.) 1483–1514. o.; *Katkó Gáspár*: A krími tatárok fogságába esett erdélyi sereg története (1657–1675). In: Szerencsének elegyes forgása, 205–240. o.

² B. Szabó János szerint a tényleges katonaság száma megközelítette a 12 000-et, Ivanics Mária a kíségető személyzettel, a főnemesek udvartartásával stb. együtt számol 13 000 fővel. *B. Szabó*: i. m. 235. o.; *Ivanics*: i. m. 1491. o.

³ *Ivanics*: i. m. 1492. o.; B. Szabó a nyilvánvaló túlzásokkal szemben a francia diplomácia lengyelországi híreken alapuló megállapítását tartja leghitelesebbnek, amely 4000 főre teszi az elesetteket, és 2000-ra az elfogottak számát. *B. Szabó*: i. m.

⁴ *Deák Farkas*: Adatok a török-tatár rabok történetéhez. *Századok*, 19. (1885.) 582–583. o. (A továbbiakban: Sz 1885.)

sorolja fel az 1657. év erdélyi veszteségeit, de ezek nem csupán a hadjárat során elesett, ill. fogságba került személyek nevét tartalmazzák:⁵ az 1657-ben Erdélyben, Lengyelországban és Tatárországban (Krímben) meghaltakat⁶ (44 fő⁷); a tatár fogságban sýnlódó erdélyi özvegyembereket és ifjakat⁸ (32 fő); a tatár fogságban levő nőtlen férfiakat⁹ (19 fő) és az erdélyi özvegyasszonyok (48¹⁰ + 25 fő¹¹).

A harmadik lista Bethlen Gábor keresdi levéltárában maradt fenn, Lukinich Imre tette közzé a *Genealógiai Füzetek* 1912. évi 10. számában.¹² Ivanics megállapítása szerint utólag állították össze és egyértelműen a Kemény-féle névsor volt az egyik forrása. Összesen 118 főúr és nemes nevét sorolja fel, de rajtuk kívül még számos, név nélkül s csak nagy általánosságban megemlített személyről is hírt ad: „négy dragony hadnagy; Aranyos- és marosszéki három hadnagy; viceispánok, köznemes emberek sokan; mezei és hajdúkapitányok, hadnagyok, fő- és közlegényekkel sokan”.

A szépszájú forráskiadvány megjelenését követően a múlt század első évtizedeiben két monográfia is született a témában,¹³ Az első rablistát Nagy Rezső állította össze, ő 150 személyt tudott felsorolni,¹⁴ újabban pedig Ivanics Mária állította össze a tatár fogságba került erdélyiek listáját, amely 302 nevet tartalmaz. Jellemző, hogy a felsorolásban szereplő személyek zöme – 210 fő – a három fenti listában szerepel, egyéb forrásokból, s többnyire későbbi levelezésekből pedig mindössze 92 tatár fogságba került erdélyi neve került elő.¹⁵

⁵ *Dr. Magyar Károly*: Adatok Kemény János életéhez. 1634–1660. *Történelmi Tár*, 1905. 480–484. (A továbbiakban: TT 1905.) („10. Kemény János tatár fogságban írt följegyzései”) Egyébként a közlemény további részében (484–497. o.) is a raboskodókkal kapcsolatos levelezés található.

⁶ „Szomorú 1657. esztendőben kik Erdélyben, Lengyelországban és Tatár országban meghaltanak fegyver és egyéb halál által, azoknak neveik.”

⁷ Az eredeti 45 fő helyett, mivel Valkai László nevét utólag kitörölték.

⁸ „Erdélyben lakott és lakó özvegy emberek és ifjak, kik boldogul szabadon Erdélyben mint hal (a) vízben élnek, kik tatár kézben tetszése ellen rabul tartatnak nevek.”

⁹ „Kik Tatár országban vannak nótelenek.”

¹⁰ „Erdélyi szegény özvegyeknek siralmok, óhajtások s imádságok hasson fel Úr Isten elődben. Adj vitézlő s jó gondviselő gyámolt s támaszokat nekik, kikkel együtt szent nevedet áldják, dicsérik s szaporodják megaprosódott hazánk.”

¹¹ „Kik már nem férjhez vágyódásra, hanem isteni szolgálatra, szent özvegyiségeknek tartására rendelték életüket, másoknak jó példaadásokkal s tanácsos életésekkel gyermekek tartására s szegények táplálására tartsa meg az (Isten) őket.” Az utóbbi csoportban eredetileg 26 fő volt, de az időközben elhunyt Lázár Istvánné asszony neve utólag ki lett törölve. A korábbi szakirodalom, így Ivanics munkája is csak az első három csoportban felsorolt 95 főt veszi alapul a rabságba esett, ill. meghalt erdélyiek összegzésénél, mi mégis fontosnak tartjuk, hogy az otthon maradt özvegyek megemlítését, mivel egy részük a hadjáratban veszítette el férjét. Különösen az első csoportra lehet ez igaz, akiknek „vitézlő s jó gondviselő gyámolt s támasz”-t (új férjet) kívánt Kemény, vagyis fiatalon kerültek özvegyi sorsra.

¹² II. Rákóczy György 1657-iki lengyel hadjárata alkalmával tatár fogságba esett erdélyiek jegyzéke. Bethlen Gábor keresdi levéltárából közzétette: *Lukinich Imre. Genealógiai Füzetek*, 10. (1912.) 93. o. (Bethlen Elek írásával: „Lengyel országban tatár kézben nevezetes emberek ezek estek, kiknek regestruma ez. 1657. Az ifjú Rákóczi Györggyel az kik Lengyel országban bementek volt és tölle ott maradtak az magyar táboron.”) (A továbbiakban: GF 93.)

¹³ *Nagy Rezső*: A krimi tatár rabok történetéről. Losoncz, 1918.; *Juhász Béla*: Magyar hadifoglyok a krimi tatár rabságban 1657-től. Szeged, 1926.

¹⁴ Uo. 61–71. o.

¹⁵ A témával kapcsolatos levelezés jelentős részét egyébként Szilágyi Sándor és Deák Farkas adták ki. A már idézett műveken felül lásd még *Szilágyi Sándor*: Kemény János és a krimiai rabok levelei. 1657–1664. *Történelmi Tár*, 5. (1882.) 593–621. o.; *Deák Farkas*: Okiratok a török-tatár rabok történetéhez (1621–1735).

Megjegyzendő, hogy általában rablistákról beszélünk, de a feldolgozások nem csupán a tényleges hadifoglyokat, hanem a név szerint ismert elesetteket is tartalmazzák.

Kutatásaink során számos, eddig nem ismertetett forrást is sikerült feltárnunk, amelyek újabb nevekkkel (közel 300 fővel) egészíthetik ki a tatár rabságba került erdélyiek névsorát. Ezek közül most két, alig néhány nap különbséggel készült összeírást mutatunk be.¹⁶ Feltűnő, hogy ezek a listák sem a hadjárat veszteségeit kívánták összesíteni, az erre vonatkozó adatok csak mintegy mellékesen kerültek rögzítésre.

A lengyelországi fiaskó nyomán lemondott, majd a megyesi országgyűlésen újból Erdély fejedelmévé választott II. Rákóczi György a török nagyvezír Borosjenő átadását követelő levelére elrendelte, hogy minden vármegyében írják össze a fegyverfogható nemességet, a lovasok és a gyalogosok listáját pedig küldjék fel hozzá. Köprülü Mehmed még 1657 novemberében, Rhédey Ferenc trónra emelését követően azt válaszolta Erdély rendjeinek, hogy az elmaradt adó beszolgáltatása és Borosjenő várának átengedése fejében közbenjár érdekükben a szultán előtt. Erre a követelésre született meg a leváltott fejedelem 1658. január 9-én írt körlevele, amit az Udvarhelyszéknek küldött példányból ismerünk, s bár ellenállásra buzdított a török ellen, szó sincs benne a fegyverfoghatók számbavételéről. A februári mustrákat elrendelő parancsára valójában csak bő egy hónappal később került sor, talán éppen február 12-én, amikor a Portára küldött s a török udvar által nyílt hadüzenetként vett levele is íródott.¹⁷ A fejedelem felhívását ugyan nem ismerjük, de négy arra adott válasz is rendelkezésünkre áll, melyekből kiderül, hogy a körlevelet a vármegyék nemessége mellett a székely székeknek is megküldte, és mindegyikhez mellékelte a nagyvezír Jenő várát követelő levelét is.

Haller Gábor borosjenei főkapitány és Zaránd vármegye főispánja 1658. február 25-én, szentpáli kastélyából a fejedelemhez írott levelében kételkedésének adott hangot a felhívás sikerével szemben. Szerinte a vármegyék és a székelység nem hogy Borosjenő, de még a saját oltalmukra sem fognak felülni fel.¹⁸ Haller pesszimista előrejelzése nem vált be, három vármegyéből is rendelkezünk adatokkal a mustra megtörténtéről. A Hunyad vármegyeiek február 13-án vették a fejedelem rendeletét, amelynek feltétel nélkül eleget is tettek, az elkészített listát pedig felvitték az uralkodónak. Minderről Galaczi Buda Péter és Hosdati György alispánok, valamint Onczokfalvi Ramosz Miklós és Alsó-Nádasdi Pap Ferenc főbírák számoltak be a Gyulaféhevárról, feltehetően március első napjaiban írt levelükben.¹⁹ Ez valójában nyílt hitlevél Rákóczi György melletti kiállásukról, mely-

Történelmi Tár, 9. (1886.) 110–126. o.; valamint a *Székely Oklevéltár* Szádeczky Lajos szerkesztésében megjelent VI. (1603–1698.) kötetét. Kolozsvár, 1897. 208–324. o.

¹⁶ Ismerünk még egy „Udvarhelyszékről Rabságra levőknek Regestuma az Faluknak számok szerint” kezdetű, datálatlan névlistát is, ez azonban – a címmel ellenében – az 1657–1661. közötti hadjáratokban elesett, rabságba került, ill. eltűnt udvarhelyszéki férfilakosság teljes névlistáját – mintegy ezer (!) fő – tartalmazza. Terjedelme és a most bemutatásra kerülő forrásainktól való eltérése miatt ismertetését egy önálló közlemény formájában kívánjuk az olvasóközönség elé tárni.

¹⁷ Mindezekre nézve lásd *Papp*: i. m. 165. o.

¹⁸ Monumenta Comitalia Regni Transsylvaniae – Erdélyi Országgyűlési Emlékek, 14. köt. Szerk. *Szilágyi Sándor*. Budapest, 1886. (Monumenta Hungariae Historica – Magyar Történelmi Emlékek, III. o. Országgyűlési Emlékek.) 361–362. o. XII. 1658. febr. 13–28. Hadfölkelésre vonatkozó jelentések. b) 1658. febr. 25.

¹⁹ Uo. 360–361. o. a) Hunyadvármegyének jelentése. A levél végén az „anno et die suprascriptis” (fent írt évben és napon) záróformula utal a dátumra, de az elejéről is hiányzik. Talán, a melléklet tartalmazta a mustra és a jelentés készültének idejét. Szilágyi február 13-ra datálta a levelet, abból azonban csak az derül ki, hogy az

ben hitet tesznek arról, hogy mindvégig kitartanak a fejedelem hűségében és minden áldozatot képesek meghozni Borosjenő megoltalmazásáért. A hunyadiakéval ellentétben már kifejezetten a fejedelemhez szóló jelentés maradt ránk Torda vármegye tisztikarától. Ebből kiderül, hogy a fejedelmi parancs átvételét követően rögtön összehívták a nemességet a „szokott székes hely”-ükre és mindenkit megmustráltak, aki az árvizek ellenére el tudott jönni. A lustrát február 28-án tartották meg a Bogátra összehívott vármegyeegyülésen,²⁰ a véglegesített lajstromot pedig Trauzner Zsigmond és Székely István főbírák, valamint Pápai György és Szindi János alispánok még aznap továbbították a fejedelemnek.²¹

A fentiekkel közel egy időben, 1658. február 26-én kelt Csicsón Petki István főudvarmesternek a fejedelem levelére készült válasza, amely ugyan nem tesz említést mustáráról, de tartalmából egyértelműen kiderül, hogy a vármegyéknek küldött körlevelet a székely székeknek is megküldte Rákóczi. Petki levele szerint megkapták a fejedelem parancsát, együtt a nagyvezír levelének a másolatával (!), melyeket gyűlésükön felolvastak, és egyöntetűen hitet tettek a Borosjenő megoltalmazása mellett.²²

A fenti levelek ugyan nem tartalmazzak mellékletet, szerencsénkre azonban a Nemzeti Múzeum egykori gyűjteményébe leginkább vásárlás, kisebb részben ajándékozás útján bekerült középkori és korajútkori iratanyag mindmáig megőrizte a 173 Torda vármegyei nemes, ill. nemesasszony nevét tartalmazó listát is. Az alig két folióból álló okmány azért tarthat érdeklődésre jelen közleményünk szempontjából, mert több esetben a tatár rabságban levő helyi nemesek, ill. a rabságból frissen szabadultak nevét is közli. Az elsőként felsorolt 141 nemes (köztük Csáky Istvánné) között elsőként a tatár rabságban levő Mikola Zsigmond főispánt nevezték meg; de a gyűléstől távolmaradt nemesek többsége egyéb okok miatt nem tudott megjelenni. Keresztessy Ferenc pl. a Portán járt követségben,²³ négy erőtlén vagy „csonka-bonka” öregember a kora és az egészségi állapota miatt nem tudott megjelenni, Tordai Pápai György „maglás” (?) volt. További 29 nemes egyszerűen hiányzott, bár közülük a gyéresiek az árvíz miatt nem tudtak eljönni.

elmúlt (!) böjtelő havának 13. napján” kapták kézhez Rákóczi utasítását, tehát a válasz megírására már a következő hónapban (márciusban) került sor. A nemesség összehívása több napot, az alább ismertetendő források alapján közel két hetet is igénybe vehetett.

²⁰ Marosbogát (Bogata, R).

²¹ „Nagyságodnak közinkben küldött kegyelmes parancsolatját alázatosan vévén, az nemességet convocáltattuk szokott székes helyünkre, és ugyanott az kik az mostoni árvizeknek alkalmatlansága miatt compareálhattanak, s meg is mustráltuk, kiknek nevekről való regestrumot Nagyságodnak méltóságos kezéhez küldöttük... Ez mostani mustránkon levő személyeknek száma többire szolga rendből állván, főispánink és vármegyénknek fővebb rendi közöttünk nem lévén...” Uo. 362–363. c) 1658. febr. 28. A Tordavármegyeiek jelentése. Szilágyi kiadását összevetettük az eredeti okmányokkal, de lényeges különbséget nem találtunk közöttük, mint ahogyan jelen munkánkhoz kapcsoló melléklet, kiegészítés sincsen mellettük. Magyar Országos Levéltár, Magyar Kamara Archivuma, E 190. Archivum Familiae Rákóczi. Nr. 7401. („Jelentés a lovasok és gyalogok számáról Hunyad vm-ben. Gyulafehérvár, 1658. február 13.”); Nr. 7454. („Székely István, Pápai György stb., Torda vármegye tisztviselői Rákóczi Györgynek. Bogát, 1658. február 28.”)

²² „Az Nagyságod méltóságos parancsolatját mind az vezér levelének parájával együtt gyűlésünkben felolvastván, fejenként alázatos engedelmességgel vettük; értvén pedig az vezér kívánságát, kicsitől fogva nagyig gyűlésünkben azt kiálták, készebek egy lábíg magokat mind levágtatni, hogysem Jenőt soha adják, sőt az mely magyar azt mondaná, hogy Jenőt töröknek adják, azt is kardra kellene hánni.” Szilágyi Sándor: Erdély és az Északkeleti háború. Levelek és okiratok. II. köt. Budapest, 1891. 494. o.; lásd még: *Morodvin Maxim*: Petki István, II. Rákóczi György főudvarmestere. In: Szerencsének elegyes forgása, 398–399. o.

²³ Még rögtön Rhédey Ferenc 1657. november 2-án történt fejedelemmé választása után indították el Konstantinápolyba, hogy a Porta megerősítését kérjék. *Papp*: i. m. 163.

A nemesek után kilenc özvegyasszonyt soroltak fel, akik közül hét ugyancsak hiányzott. Őket követte hét jószágos nemesasszony, akik a férje a lustra idején rabságban volt, s végül a vármegye tizennégy tisztviselője: két-két főbíró és alispán, a perceptor és tíz szolgabíró zárta a sort. A lustrajegyzék egyébként nem tér ki a felsoroltak lakóhelyére, azt mindössze néhányuk esetében ismerjük, mint pl. az egerbegyi hadnagy és egyházfi, vagy a távolmaradt gyéresiek.

A még raboskodó főispán mellett nyolc nemrégiben szabadult személyt neveztek meg, közülük a gyéresi Kádár István az árvíz miatt nem tudott eljönni, hárman – Nagy János, Sánta György és Vonpár (?) György – gyalogosan érkeztek (a többiek: Ábrahám Boldizsár, Hidi István, Rácz György és Szilvási Imre). A hét még rabságban levő nemes – Huszár Péter, Herczeg András, Sárosi György, Tordai Kristóf, Jobbágy András, Szengyel (Lengyel?) Mihály és Járai Pápai Mózes – közül hárman is szerepelnek a korábbi szakirodalomban (Huszár, Herczeg és talán Sárosi).

A jegyzékben külön csoportban felsorolt kilenc özvegy nemesasszony („relicták”) – Bálintffy Kristófné, Kamoti Miklósné, Koncz Pálné, Lázár Istvánné, Szilvási Andrásné, Toroczkai Istvánné, Toroczkai Jánosné, Toroczkai Lászlóné és Toroczkai Zsigmondné – azért számíthatnak érdeklődésre, mert közülük négyen (Kamuthi Miklósné, Toroczkay Zsigmondné, Toroczkai Jánosné és Koncz Pálné) Kemény János feljegyzéseiben az erdélyi özvegyek első csoportjában, míg Szilvási Andrásné és az időközben elhunyt Lázár Istvánné ugyanott a második csoportban szerepel. Egyéb források hiányában nem tudható, hogy pontosan hányuk férje vesztetett oda a hadjárat során, az Ivanics Mária által összeállított listában viszont kettőjük nevével is találkozunk: Koncz Pál, az udvari katonák főhadnagya és Toroczkay Zsigmond, mindketten Kemény Jánosnál szerepelnek, az elhunytak között.

A hadjáratban részt vett és ott meghalt vagy tatár fogságba került Torda vármegyei nemesek közül tehát 17 személy szerepel forrásunkban, közülük azonban csak öt fő fordul elő egyértelműen az Ivanics Mária által összeállított névsorban. Hatodikuk talán Sárosi György volt, aki talán azonos a keresztnév nélkül említett Sárosival. Érdekességképpen jegyezzük meg, hogy Torda vármegyei raboskodókkal eddig is találkozhattunk. A gyéresi Nyilas Pétert Lukinich-féle lista említi, egerbegyi Nagy Mihályról pedig Kemény Jánosnak a rab feleségéhez írt levele tudósít.²⁴

A fent ismertetett Torda vármegyei kimutatást a Magyar Országos Levéltár 1526 utáni gyűjteménye őrizte meg, amely a Nemzeti Múzeum iratgyűjteményén alapul, és az ismeretlen származási helyű iratokat utólag rendezték (vármegyék, városok és községek, stb. szerinti) tematikus rendszerbe. Mindez azért érdekes, mert a gyűjtemény őriz egy, a tordaihoz képest alig egy hét eltéréssel készült Alsó-Fehér vármegyei névlistát is. Az 1658. február 21-én, Nagyenyeden lezárt kimutatás első oldalának tetején a következőt

²⁴ GF 93. o.; TT 1905. 492. Sajnos, a feldolgozások nem minden esetben tüntetik fel az egyes raboknak a lakóhelyükre utaló melléknevét, ami pedig lényegesen megkönnyítené a beazonosításukat. A forráskiadásokban található félreolvasások, sajtóhibák pedig eleve több hibalehetőséget tartalmaznak, véleményünk szerint a kiváló tanulmány függelékéként közölt névlistában néhányan duplán fordulnak elő. Így pl. egyértelműen azonos személynek kell vennünk a 1504. oldalon szereplő, fogságban levő Bigi (Bige) Györgyöt (TT 1905. 482. o.) és Brige Györgyöt (GF 93.), valamint a 1511. oldalon található, és a kurtány lovasok hadnagyaként harcban elesett Sárdi Dánielt (TT 1905. 481. o.) és Sándi (!) Dánielt (Sz 1885. 583. o.) Ez utóbbi esetében egyébként Ivanics is gyanúperrel élt a két személy vélhető azonossága kapcsán.

olvashatjuk: „Fejér vármegyéből kik vadnak rabok, kik vesztek oda, és kik holtak meg, azoknak regestoma”. A hat foliónyi irat összesen 237, zömmel rabságban lévő, kisebb részt elhunyt vagy odaveszett személy nevét tartalmazza, a vármegye alsó járásából, szolgabíróságok és helységek szerinti lebontásban. (A szám nélkül említett szebeni lovasok és tizenhárom „főember” mellett a felsoroltak öt szolgabíróság harminckét településéről származtak.) A nevek áttekintése alapján rögtön nyilvánvaló volt előttünk, hogy az előző évi lengyelországi hadjárat során rabságba került és elesett helyi nemesség összeírását találtuk meg. Az irat felépítése ugyanakkor azt sejteti, hogy ez csak részét képezi a teljes, s ennél lényegesen nagyobb terjedelmű összeírásnak. A névlista készítésének ideje alapján úgy véljük, hogy az elveszett hunyadi, valamint a rendelkezésünkre álló tordai lustrához hasonlóan Alsó-Fehér vármegyében is végrehajtották a fejedelem parancsát, csak hogy itt a mustrán jelenlévő nemesek után a hadjáratból haza nem tért, vagy az ott elszenvedett nélkülözések, sebesülések következményeként már itthon elhunyt nemességet is összeírtak. A vármegye alsó járásából éppen ez a számunkra különösen fontos, egyedülálló forrásrész maradt ránk. Egyedülálló, mivel egy meghatározott terület, azaz egy fél vármegye nemességének teljes veszteségét tartalmazza.

A névsor után következő összesítés szerint 170 fő rabságba került, 26 odaveszett, 14 „oda holt”, 32 pedig otthon halt meg, így eszerint az Alsó járás vesztesége 242 fő volt. Az összesítés készítője azonban nem volt valami pontos, s bár a rabságban levők esetében mindössze egy fő az eltérés, több ponton viszont jelentős tévedéseket tapasztalunk. A szám nélkül említett, és javarészt rabságba került szebeni lovasokon kívül a felsorolás 237 személyt tartalmaz, kik közül a rabok száma 171, az odaveszetteké pedig 22 volt, kilenc fő „holt oda” és mindössze ketten (!) haltak meg itthon, a gyulafehérvári Alvinczi Pál Deák és a sülyei Váradi Sámuel, aki már egyébként is öregember volt.

A fennmaradó 33 személy egyike sem élte túl a hadjáratot, közülük 26-ról csak azt tudták, hogy meghaltak, három előkelő főember (Hosszútélki János, Sebessi Miklós és Szalánczi Gábor) rabságban, ketten (az oláhszilvási Thornyossi Márton és a gyulafehérvári Makai Ferenc) a szabadulásukat követően, Gyulaffi László (a hazafelé tartó) „útban”, s végül Csizsár Gergelyről nem voltak biztosak benne, hogy meghalt vagy odaveszett. (Róla egyébként más forrásból tudjuk, hogy rabságban vesztette életét.)

A terjedelmes névsor elején tizenhárom főembert találunk, köztük Gyulaffy László Torda vármegyei főispánt és Sebessi Miklós udvari főkapitányt stb., akiket három kivétellel más forrásokból is jól ismerünk. Érdekességként megemlíthetjük még, hogy a rabok között volt a főispán három szolgálója, de egy-egy csizsár, ételfogó és tálmósó a fejedelmi udvar személyzetéből is fogságba került. A nagyenyedi Barakonyi Sámuel „Cancellarista Deák”, mellett még további három „Deák” szerepel a listában. A „hivatásos” katonák közül Balogh István gyaloghadnagy és Tóth György vicehadnagy mellett tizenegy katonát neveznek meg, közülük hatan az udvariak között szolgáltak, ketten a mezei katonaságban, két főről pedig feljegyezték, hogy Barcsai András századához tartoztak. Hét személy név nélkül szerepel, de többnyire őket is lehetőség van beazonosítani: a gyulafehérvári Miklós kovács öccse, a tövisi Török Ferenc veje, a nagylaki Zoltai István két fia, valamint a sárdi Kovács Péter (egy fő) és a borosbocsárdi More László lovasai (két fő).

Forrásunk nem csupán az 1657-ben elszenvedett katonai veszteség megállapításához nyújt segítséget, segítségével a vármegyék nemességének a hadjáratban való részvételére

is következtetni tudunk. Rákóczi ugyanis a lengyelországi hadjáratra készülve az összes erdélyi és partiumi vármegyében elrendelte a nemesség hadra kelését. Bihar vármegyéből pl. számos későbbi tanúvallatást, nemességigazolási peranyagot ismerünk, amelyek arra hivatkoznak, hogy számos helyi nemes az „ország insurrectiója” folytán vonult hadba. Természetesen az „insurrectió” Alsó-Fehér esetében is az egész vármegyére vonatkozott, a Felső járás nemességének ugyancsak részt kellett vennie a hadjáratban. Erre utal, hogy a rabok között szereplő oláhszilvási Miske Imre neve mellé feljegyezték, (még az előző évben) a felső járásban mustrálták be. Szilágyi Sándor pedig egy, a Háporton melletti Asszony nép faluból való Török János nevű nemes 1664. április 28-án, Bakcseszaraiból írt levelét közli, ami otthon maradt öccseinek szól.²⁵ Az Alsó járás kimutatása alapján egyébként a vármegye fegyvert fogott nemessége a 4–500 főt is elérhette, ami arra utal, hogy a Lengyelországba vonult erdélyi expedíciós seregben jelentős szerepet kaphatott a vármegyék hadra kötelezett nemessége.

A neveket összevetettük az Ivanics Mária által összeállított névsorral, és úgy találtuk, hogy a korábbi szakirodalomban teljes bizonyossággal mindössze 14 személy fordul elő, nyolc – keresztnév nélkül említett (Boér, Keresztúri, Sárosi, a két Zoltai) vagy túlságosan gyakori neveket viselő (Nagy István, Rác István stb.) – személy esetében még további kutatásra van szükség. Így velük, valamint a tordaiakkal együtt mintegy 230–235 új névvel tudjuk kiegészíteni az eddigi rablistát.²⁶

A fentiek ismeretében megállapíthatjuk, hogy 1658 februárjának végén az erdélyi és partiumi vármegyék egyöntetűen összeírták hadra fogható nemeseiket, a kimutatásokat pedig felküldték a fejedelemnek. Mindezt legalább három vármegye – Alsó-Fehér, Hunyad és Torda – esetében egykorú forrásokkal is igazolni tudjuk, sőt, kettejüknél még az összeírás vagy annak darabja is fennmaradt. Egy, feltehetően még a XIX. század folyamán készült, ma már irat nélkül árválkodó fél pallium felirata („1658. febr. 28. Lustrára összegyűlt Torda megyei nemeseiről készült jegyzék; Jegyzék Fehér megyével kapcsolatban (kik rabok, kik veszték oda és kik haltak meg”) együtt említi a két iratot, s ez alapján valószínű, hogy együtt kerültek a Nemzeti Múzeum tulajdonába.²⁷ Mivel a két forrás fontos adatokkal szolgál az 1657. évi hadjárat veszteségeiről is, valószínűnek tartjuk, hogy hasonló feljegyzések, esetleg komplett kimutatások a többi vármegye esetében is készülhettek. Úgy véljük, hogy a még feltáratlan levéltári források közül leginkább ezekben számíthatunk a téma szempontjából előrelépést jelentő adatokra.

Alább betűhív formában a bevezetőben ismertetett két forrást közöljük. A rövidítéseket dőlt betűkkel oldottuk fel, saját megjegyzéseinket pedig lábjegyzetben adjuk meg. A helységek esetében azok magyar és mai, román elnevezését is megadjuk, a korábbi szakirodalmából már ismert személyeknél pedig hivatkozunk azok előfordulási helyére. A könnyebb kezelhetőség miatt a három korábbi névlistára történő hivatkozás esetén mi is az Ivanics Mária által használt rövidítéseket vettük át: GF (Genealógiai Füzetek), Sz (Századok), TT (Történelmi Tár).

²⁵ Szilágyi Sándor: Kemény János és a krimiai rabok levelei. 1657–1664. *Történelmi Tár*, 1882. 621. o.

²⁶ Mivel jelen munkánkat forrásközlésnek szánjuk, pontos nem végeztünk pontos számítást, így az Alsó-Fehér vármegye listában található, név nélkül említett rabokkal sem tettünk kivételt.

²⁷ MOL R 298. 1526 utáni gyűjtemény, Erdélyi iratok. 8. cs.

FORRÁSKÖZLÉS

1. A lengyelországi hadjárat során odaveszett, rabságba került és meghalt nemesek ki- mutatása Alsó-Fehér vármegye Alsó járásából. Nagyenyed, 1658. február 21.²⁸

Feieruarmegyéből kik vadnak rabok, kik veztek oda, es kik holtak megh, azoknak Regestoma

Feó emberek

Gyulaffi Lazlo *Uram*, haza jeóveó uttjaban holt megh²⁹

Zalanczi Gabor *Uram*, rabsagban holt megh³⁰

Sebessi Miklos *Uram*, *similiter*³¹

Kassai Miklos *Uram*, rab³²

Koncz Andras *Uram*, rab

Sardi Daniel *Uram*, oda veszet³³

Desfalui Georgy *Uram*, rab³⁴

Hoszutelki Janos, rabsagban holt megh³⁵

Zegedi Peter *Uram*, rab

Kornis Peter *Uram*, rab

Thorda Lazlo *Uram*, rab³⁶

Theóvessi Daniel, rab³⁷

Beczki Andras *Uram*, rab³⁸

Zebeni Louasoknak nagyob resze rabok

Processus *Egregii Joannis Elekessi Vice Judlium*

Magyar herepe³⁹

Herepei Georgy Deak, rab

²⁸ MOL R 293. 1526 utáni gyűjtemény. Megyei iratok. Fehér (Erdély) vm. Nr. 2. (1658).

²⁹ Kemény feljegyzéseiben az elhunytak között szerepel („Gyulafi László úr, nagyságos úr”). TT 1905. 480. o.; *Ivanics*: i. m. 1506. o.

³⁰ A rabok között szerepel Lukinich listájában GF 93. o.; Keménynél viszont már az elhunytak között található („Szalánczy Gábor, tábla assessora”) TT 1905. 481. o., ugyanez szerepel a Deák-féle listában. Sz 1885. 583. o.; *Ivanics*: i. m. 1512. o.

³¹ Rákóczi udvari főkapitánya és sikeres diplomatája. Lukinich listája a rabságba kerültek között említi. GF 93. o., Deák-féle névsor szerint 10 000 tallér sarcot róttak ki rá. Sz 1885. 583. o.; Kemény viszont már az elhunytak között nevezte meg TT 1905. 480. o.; *Ivanics*: i. m. 1512. o.

³² Kemény feljegyzéseiben a halottak között van („Kassay Miklós úr”). TT 1905. 480. o., Lukinich listája szerint fogságba került. GF 93. o. *Ivanics*: i. m. 1508. o.

³³ Sárdi Dániel, neve szerepel Kemény feljegyzéseiben („Sárdi Dániel, kurtány lovasok hadnagya”) és a Deák-féle listában is („Sándi [!] Dániel”) az elesettek között szerepel. TT 1905. 481. o.; GF 93. o.; *Ivanics* fenntartással két külön személynek vette: *Ivanics*: i. m. 1511. o.

³⁴ Désfalvi György, neve szerepel Lukinich listájában, a rabok között. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1505. o.

³⁵ Hoszúteltki János, Kemény feljegyzéseiben a halottak, felesége pedig az özvegyek között szerepel. TT 1905. 481., 483. o.; *Ivanics*: i. m. 1507. o.

³⁶ Kemény feljegyzéseiben az elhunytak között szerepel („Torda László”). TT 1905. 481. o.; *Ivanics*: i. m. 1513. o.

³⁷ Tövissi Dániel, Lukinich listájában és Keménynél (a nőtlenek között) is rabként szerepel. GF 93. o., TT 1905. 482. o.; *Ivanics*: i. m. 1513. o.

³⁸ Kemény jegyzeteiben („Becski András”) a halottak között szerepel. TT 1905. 481. o.; *Ivanics*: i. m. 1503. o.

³⁹ Magyarherepe (Herepea, R).

Szantai Andras, rab
Moldovai Janos, rab
Swlye⁴⁰
Sandor Mattjas Aruaiat Czeffei Lazlo vette, rab
Varadi Samuel oregh ember leuen ithon holt megh
Medues⁴¹
Bóér Mihaly, rab⁴²
Veres Peter, rab
Elekes⁴³
Balogh Georgy, rab
Thordai Mihaly, rab
Hari⁴⁴
Morgondai Miklos, rab
Nagylak⁴⁵
Penigei Gabor, rab
Zoltai Istuannak ket fiai rabok⁴⁶
Barocz Janos uduari katona, rab
Kallai Mihaly, rab
Dobai Istuan, rab
Balogh Gaspar, oda holt megh
Balogh Lazlo, rab
Magyar chestue⁴⁷
Teórok Janos, rab
Dedai Andras, rab

Processus Egregii Stephani Berzi Vice Judlium
Olahzyluas⁴⁸
Thornyossi Marton rabsagbol megh szabaduluan megh holt
Miske Imreh az felsó iarasban mustralatott, rab
Haporthon⁴⁹
Topos Istuan uduari katona, rab
Szaz Uy falu⁵⁰
Leuai Pal, rab
Nagy Andras, rab
Tompahaza⁵¹
Nagy Ferencz, rab
Balas falua⁵²

⁴⁰ Magyarsülye (Şilea, R).

⁴¹ Nagymedvés (Medveş, R).

⁴² Talán azonos a Lukinich listájában említett két Boér nevű rab egyikével. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1504. o.

⁴³ Elekes (Alecuş, R).

⁴⁴ Hari (Heria, R).

⁴⁵ Marosnagylak (Noşlac, R).

⁴⁶ Egyikük minden bizonnyal az a Zoltay (Zsoltay) István, Kovács Gergely hadában szolgáló főhadnagy, aki még évekkel később is tatár fogságban volt. *Ivanics*: i. m. 1514. o.

⁴⁷ Magyarcsesztve (Cisteiu de Mureş, R).

⁴⁸ Mikószilvás v. Oláhszilvás (Silivaş, R).

⁴⁹ Háperton (Hopârta, R).

⁵⁰ Marosújfalú v. Szászújfalú (ma: Tompaházával egyesülve, R).

⁵¹ Tompaháza (Rădeşti, R).

Venikei Lazlo, rab⁵³
Beld⁵⁴
Keóróssi Janos, rab
Diod⁵⁵
Bela Georgy, oda veszet
Theóuis⁵⁶
Keórispataki Lazlo, oda veszet
Teórók Ferencz veje, rab
Racz Istuan uduari katona, rab⁵⁷
Berzei Janos, rab
Madaraz Georgy, rab
Theómósvari Farkas, megh holt
Aradi Janos meszei katona, rab
Moruai Janos, megh holt
Racz Demeter, megh holt
Kopacz *alias* Lippai Miklos, rab
Racz Farkas fia, rab
Muntan Istuan, rab
Bozvai Georgy, rab
Hidasi *alias* Marton Lazlo, rab
Nagy Enyed⁵⁸
Varadi Georgy uduari katona, rab
Bela Istuan, megh holt
Uzoni Istuan, megh holt
Barakonyi Samuel Cancellarista Deak, rab
Makai Mihaly, megh holt
Hathazi Ferencz, rab
Thot Istuan meszei katona, rab
Debreczeni Istuan, rab
Bogyo Janos, rab
Feöldessi Mihaly, rab
Varadi Zabo Georgy, rab
Sarkeózi Istuan, rab
Keserwi Daniel, rab
Baricza Gaspar, oda veszet
Nagy Mathe katona, rab
Pal, *alias* Keómiues Georgy, rab

Processus Egregii Martini Gyulai Vice Judium
Sard⁵⁹
Leuai Istuan, rab⁶⁰

⁵² Balázsfalva (Blaj, R).

⁵³ Neve, romlott alakban Kemény feljegyzései között (Valkai László) előbb az esettek között szerepelt, de onnan ki lett húzva. TT 1905. 481. o.; A Deák-féle lista („Balásfalvi Velekei László”) szerint viszont rabságba került, és sarcát 200 tallérban állapították meg. Sz 1885. 482. o.; *Ivanics*: i. m. 1514. o.

⁵⁴ Marosbeld (Beldiu, R).

⁵⁵ Diód (Stremț, R).

⁵⁶ Tövis (Teiuș, R).

⁵⁷ Kemény feljegyzéseiben, a fogságban levő erdélyi özvegyek és ifjak listájában fordul elő egy Rác István, ismeretlen keresztnévű öccsével együtt. TT 1905. 482.o.; *Ivanics*: i. m. 1511. o.

⁵⁸ Nagyenyed (Aiud, R).

⁵⁹ Sárd (Șard, R).

Oroz Daud, rab
Csiszer Janos, rab
Desi Janos, rab
Szalai Istuan, rab
Fejes Peter, rab
Trombitas Mihaly, feó Ispan Uram eó Nagysága szolgálja, rab
Ipo Leórinicz, rab
Kuszdi Mihaly, Barczai Andras Uram zazabeli, rab
Kovacz Peter lovassa, rab
Szabo Mihaly, Barczai Uram zazabeli, rab
Szeócz Gergely, rab
Olah Istuan, rab
Ernei Kis Thamas, rab
Ungi Sigmond, rab
Kouacz Janos, rab
Szeócz *alias* Cimbalmos Janos, egy fiaual rab
Kerestely Istuan, rab
Deak Georgy, rab
Vaiaqd⁶¹
Nagy Ambrus, megh holt
Leókeós Janos, megh holt
Banczo Pal, rab
Thot Balint, rab
Pantos Andras, rab
Markosfalui Andras, rab
Szegedi Borbely Istuan, rab
Cher Istuan, rab
Czeller Miklos, rab
Kadar Peter, rab
Bekesi Janos, rab
Farkasfalui Istuan, rab
Turos Istuan, rab
Cziszar Balint, rab
Nagy Istuan, oda veszet
Nagy Mihaly, rab
Kouacz Mihaly, rab
Szekel Janos, megh holt
Kereszturi Andras, rab⁶²
Cziki Mihaly, rab
Takacz Janos, rab
Karko⁶³
Zilossi Istuan, rab
Balogh Gaspar, rab
Pinkoczi Janos, rab
Tanko Istuan, rab
Horuat Peter, rab
Benedik⁶⁴

⁶⁰ Lévai István, talán azonos a Székely Oklevéltár VI. kötetében (303. o.) említett hasonnevű személlyel, aki 1664 nyarán, vagy azt követően szabadult meg a tatár fogságból. *Ivanics*: i. m. 1509. o.

⁶¹ Vajasd (Oiejdea, R).

⁶² Talán azonos a Lukinich listájában Keresztúrinak nevezett rabbal. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1508. o.

⁶³ Boroskrakkó (Cricău, R).

Szilagi Mihaly, rab
Filler Janos, rab
Boros Boczard⁶⁵
More Lazlo ket louassa, rabok
Besenyei Istuan, feó Ispan Uram eó Nagysága szolgálja, rab
Magyar Ighen⁶⁶
Szekel Istuan, rab
Fodor Georgy, rab
Ipo Mihaly, megh holt
Orban Janos, megh holt
Galteó⁶⁷
Czeszar Gergely, oda veszet, vagj megh holt⁶⁸
Zent Imreh⁶⁹
Deak Gergely, rab
Koczis Janos, rab
Bagosi Pal, rab
Hegedws Georgy, oda veszet
Feieruar⁷⁰
Bagossi Zabo Georgy, oda veszet
Aluinczi Pal Deak, ithon holt megh
Fothi Marthon, edgik fia rab
Andro Mihaly, megh holt
Cegledi Borbely Peter, oda veszet
Hauaseli Szeócz Pal, rab
Nagy Geóri Zeócz Georgy, megh holt
Kassai Georgy, rab
Desi Borbely Istuan, rab
Varadi Borbely Janos, oda holt megh
Somodi Georgy, rab
Levai Meszaros Mihaly, rab
Cziszar Vincze, Urunk eó Nagysága Cziszara, rab
Zigyarto Marthon, oda veszet
Nagy Mihaly, megh holt
Zilagi Janos, megh holt⁷¹
Balogh Istuan gyalogh hadnagy, rab
Thot Georgy Vice hadnagy, oda holt megh
Makai Ferencz, onnan belól szabaduluan, megh holt
Kallai Ferencz, oda holt megh
Belenyessi Gaspar, megh holt
Nagy Istuan, rab⁷²

⁶⁴ Borosbenedek (Benic, R).

⁶⁵ Borosbocsárd (Bucerdea Vinoasă, R).

⁶⁶ Magyarigen (Ighiu, R).

⁶⁷ Gáldtő (Galtiu, R).

⁶⁸ A Deák-féke lista szerint még élt („Csiszár elevenen vagyon”) Sz 1885. 583. o.; Kemény viszont őt a halottak („Csiszár Gergely, jó nemes ember lett volna életében, ha gazdag komornikot senki nem tartott volna”), feleségét pedig az özvegyek között említi. TT 1905. 481., 483. o.; *Ivanics*: i. m. 1505. o.

⁶⁹ Marosszentimre (Sântimbru, R).

⁷⁰ Gyulafehérvár (Alba Julia, R).

⁷¹ Egy Szilágyi János Lukinich listájában is szerepel, a fogságba esettek között. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1512. o.

⁷² Egy Nagy István ugyancsak szerepel Lukinich listájában. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1510. o.

Keórósbanyai Zabo Janos, rab
 Meszaros Mattyás, rab
 Kozma Demeter, oda veszet
 Dombradi Georgy, oda holt megh
 Semsei Georgy, rab
 Teórók Georgy, oda veszet
 Thótvaradgyai Marthon, oda holt megh
 Tórók Istvan, megh holt
 Teremi Eótvéós Pal, rab
 Zekel Andras, oda veszet
 Racz Sigmond, ez is
 Lippai Istuan, rab
 Komaromi Balint, *Urunk* thalmoioia, rab
 Balogh Mihaly, rab
 Neszuai Istvan, rab
 Szazsolossi Miklos, megh holt
 Dwczeó Szent Marthoni Zabo Marthon, megh holt
 Nemes Mihaly, oda veszet
 Kozák Zeóc Balint fia, rab
 Debreczeni Eótvéós Mihaly, oda holt megh
 Czizmadia Thot Mihaly, rab
 Geóri Thamas, feó Ispan *Uram* eó *Nagysága* szolgália, rab
 Kouacz Czizmadia Mihaly, rab
 Szegedi Eótvéós Janos, oda holt megh
 Miklos Kouacz Eócze, rab
 Racz Zabo Georgy, rab
 Eóregh Meszaros Mihaly, rab
 Bekéi Mihály, rab
 Verebelyi Georgy, rab
 Maczesdi Zabo Pál, oda veszet
 Horuat Racz Marko, megh holt
 Hegedws Daniel, oda veszet
 Keszdi Simon udvari katona, rab
 Rugonfalui Ferencz, rab
 Nagy Janos, rab
 Thoronyai Zabo Janos, megh holt
 Eóregh Meszaros Janos, oda veszet
 Boronyai Georgy, megh holt
 Balla Andras, rab
 Leóczei Kadar Georgy fia, rab
 Nagy Banyai Georgy, rab
 Thuri Janos, rab⁷³
 Borbandi Nagy Janos, rab
 Bikfalvi Ferencz Kovacz, rab
 Leóczei Kadar Mihaly, rab
 Anbrus Peter, rab
 Kese Thamas, oda veszet
 Püspeókchehi Szabo Gergely, rab
 Sarossi Czizmadia Janos, rab⁷⁴
 Colosvari Karos Peter, rab

⁷³ Lukinich listája a rabok között említi („Túri János”). GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1513. o.

⁷⁴ Talán azonos a Lukinich-féle jegyzékben keresztnév nélkül említett két Sárosi egyikével. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1511. o.

Putuai Zabo Miklos, rab
Zerenczi Radak Janos, rab
Varasdi Czizmadia Andras, rab
Tatai Georgy, megh holt
Eczedi Mihaly, rab
Olosz Philep, megh holt
Szeki Czizmadia Mihaly, rab
Borberek⁷⁵
Zanizlo Mihaly, megh holt
Romocza Daniel, oda veszet
Zabo Gaspar, rab
Aluincz⁷⁶
Ispán Miklos udvari katona, oda holt megh⁷⁷
Baczoni Mihaly, megh holt
Szegedi Janos, rab
Illyei Georgy Deak, megh holt
Szalontai Janos, rab
Borbely Mattyas, megh holt
Szilagi Miklos, rab
Teórók Ferencz, rab
Varadgya⁷⁸
Kouaszí Thamas, oda veszet
Lymba⁷⁹
Zantai Mihaly, rab
Tzüiged⁸⁰
Kúszdi Miklos, rab
Racz Dina rab
Iffiu Racz Janos, rab
Theómeósvári Peter, rab
Racz Szaua, rab
Racz Abraham, rab
Czizmazia Angyel, rab
Magyar Gald⁸¹
Ilye Istuan, rab

Processus *Egregii* Georgy Nemes Vice Judlium
Kis Enyed⁸²
Sigmond Istuan, rab
Gerart Miklos, rab
Vingarth⁸³
Pastuly Janos, rab
Koncza⁸⁴

⁷⁵ Borberek (ma: Alvinc része, R).

⁷⁶ Alvinc (Vințu de Jos, R).

⁷⁷ Neve szerepel Lukinich listájában is. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1507. o.

⁷⁸ Váradja (Oarda; Marosalsó- és felsőváradja egyesülése; Oarda de Jos – Oarda de Sus, R).

⁷⁹ Lomfalva (Limba; Dumbrava, R).

⁸⁰ Maroscsüged (Ciugud, R).

⁸¹ Magyarárd (Alsó- vagy Felsőárd egyike; Galda de Jos – Galda de Sus, R).

⁸² Kisenyed (Sângătin, R).

⁸³ Vingárd (Vingard, R).

Sigmond Andras, Urunk eó Nagysága Etekfogoia, rab

Processus *Egregii* Stephani Orban Vice Judlium
Topanfalua⁸⁵
Philimon Illyes, rab

Datum in Oppido Enyed, die 21. Febr. Anno 1658.

Ez Also Jarasbol rab №. 170
oda holt №. 14
oda veszet №. 26
ithon holt megh №. 32

[Papírfelzetbe nyomott pecsét]
[A füzet külzetén:] 1758

2. A lustrára összegyűlt Torda vármegyei nemesség listája. Hely nélkül, 1658. február 28.⁸⁶

Nomina Sive Regestum Dominorum Nobilium Comitatus Tordensis ex Commissione Illustrissimi Domini Domini Principis Georgy Rakoczj, Principis Nostri Clementissimi ad 28. Mensis Februarj Anni 1658. Prolustratione Congregatorum juxta infra in scriptam Seriem in Ordinem redactum.

Mikola Sigmond Uram		Pogani rabsagaban rab ⁸⁷
Kerezteessi Ferencz Uram		Portan vagion
Gillani Gergeli Uram		Udvari szolgál
Damakos Janos Uram	Eques Nro. 2.	
Sarpataki Marton Uram		Dicator
Zoltaj Ferencz Uram	Eq. 2.	
Balintthic Sigmond Uram	Eq. 1.	
Racz Georgj Uram	Eq. 2.	
Kőpeczi Janos Uram	Eq. 2.	
Jaraj Mihali Uram		Szolga
Jaraj Istvan Uram		Szolga
Samariaj Peter Deák Uram		Udvari szolgál
Kis Janos Uram		
Zoltaj Janos Uram		Szolgák
Jogha Andras Uram		Udvari szolganak mondgiák
Beczenczej Miklos Uram		Udvari szolgál
Egyödj Istuan Uram	Eq. 1.	
Szabo Mihali Uram		Szolga
Kovacz Mihali Uram	Eq. 1.	
Horvat Istuan Uram		Udvari szolganak mondgiák
Czontos Pal Uram		Udvari szolgál
Szent Ivani Simon Janos Uram	Erőtlen eoregh ember	
Veczi Simon Janos Uram		Szolga
Almasi Nagy Marton Uram	Eq. 1.	

⁸⁴ Konca (Cunța, R).

⁸⁵ Topánfalva (Câmpeni, R).

⁸⁶ MOL R 293. 1526 utáni gyűjtemény. Megyei iratok. Torda vm. Nr. 1. (1658).

⁸⁷ Mikola Zsigmond Torda vármegyei főispán neve szerepel Lukinich listájában is. GF 93. o. Ő egyébként a kalga szultán rabságában volt, de később sikerült megszöknie. *Ivanics*: i. m. 1510. o.

Czernatoni Georgy <i>Uram</i>	Eq. 1.	
Hajdu Mihai <i>Uram</i>		Szolga
Bereczki Mihali <i>Uram</i>		Udvari szolgának mondgiák
Gazdagh Ferencz <i>Uram</i>		Udvari szolga
Lippaj Andras <i>Uram</i>	Czonka bonka erőtlen ember	
Lippaj Mihali <i>Uram</i>	Eq. 1.	
Filep Peter <i>Uram</i>	Eq. 1.	
Varczi Marton		Szolga
Borhoni Mihali <i>Uram</i>		Szolga
Beke Georgi deak	Eq. 1.	
Tordaj Papaj Moises	Erőtlen eoregh ember	
Mikola Janos		Betegh
Begezi Tamas <i>Uram</i>		Szolga
Szekeli Ferencz <i>Uram</i>	Eq. 1.	
Tordaj Papaj Georgi		Maglás
Nemet Peter		Abséns
Ombozi Tamas deák		Dezmás
Medi Georgy	Eq. 1.	
Sombori Pál	Eq. 1.	
Tordaj Szindi Janos	Eq. 1.	
Fejer Marton	Eq. 1.	
Oh Tordaj Szilaghi Benedek		Szolga
Dombaj Mihali	Erőtlen eoregh ember	
Dragii Andras	Eq. 1.	
Oh Tordaj Hajdu Marton	Eq. 1.	
Borbeli Georgy		Absens
Komjatszegi Ferencz		Szolga
Jobbagji Peter	Eq. 1.	
Szent Kirali Istuán	Eq. 1.	
Komjatszegi Andras		
Komjatszegi Mihali		
Komjatszegi Miklos		
Komjatszegi Georgi	Eq. 1.	
Szilvasi Boldisar		Szolga
Kadar Peter		Szolga
Racz Miklos	Eq. 1.	
Racz Peter	Eq. 1.	
Posgaj Georgi	Eq. 1.	
Cziszár Gergeli		Absens
Gyarmati Janos		betegh
Gal Gergeli		Absens
Horvat Janos		Absens
Kertesz Georgi		Absens
Dombrava Laszlo		Absens
Dombrava Kirilla		Absens
Mondrucz Janos	Eq. 1.	
Mora Peter	Eq. 1.	
Hagimasi Janos		Absens
Mora Janos		Szolga
Berkeszi Istuan		Abséns
Jaraj Pal		Gyalogh
Nagy Gergeli		Gyalogh
Nagi Janos		
Vonpár (?) Georgi		

Santa Georgi	nem regen szabadultak	Gyalogok [3]
Leorincz Georgy	Egerbegi ⁸⁸ Hanagy	
Czeh Janos	Egerbegi Egihaz fi	
Nimeti Mihali	Eq. 1.	
Egjedfi Mihali	Eq. 1.	
Kis Mihali	Eq. 1.	
Barla Janos	Eq. 1.	
Malom Janos	Eq. 1.	
Egerbegi Koncz Janos		Absens
Egerbegi Kis Janos		Gyalogh
Egiedfi Istuan	Eq. 1.	
Peter Marton		Szolga
Barta Janos junior		Szolga
Bako Janos		Absens
Barla Mattias junior		Absens
Peter Mihali		Gyalogh
Peter Andras		Gyalogh
Teórók Mihali		Absens
Tolvaj Georgi junior		Absens
Abraham Boldisár	Rabsagbol most szabadult	
Racz Georgi	Ez is ollian, most szabadult	
Vizaknaj Istuan	Eq. 1.	
Moduaj Mihali	Eq. 1.	
Nagy Georgi		Szolga
Horvat Janos		Szolga
Géresi Nagy Mihali		Absens
Bernoti Andras		Absens
Jenej Janos		Absens
Feöldvari Janos		Absens
Czep Marton	Geresi Egihazfi	
Bandi Janos		Absens
Szabo Istuan		Absens
Biro Georgi		Absens
Kadar Istuan		Absens, most szabadult
Czizmadia Janos		Absens
ezek a' Geresiek ⁸⁹ az arviz miat nem fogtak el jeoni		
Szekeli Janos		Szolga
Czegezi Janos		Szolga
Komjatszegi Mattias		Absens
Bencze Istuan	Eq. 1.	
Hidi Istuan		most szabadult
Szilvasi Imreh		most szabadult
Halasz Mihali		Absens
Veres Ferencz		Absens
Santa Kis Pal Janos		Absens
Hanagy Balint	Eq. 1.	
Lazar Andras		Gyalogh
Tamasi Peter	Eq. 1.	
Vereseoli Peter	Eq. 1.	
Berkesi Janosne	Eq. 1.	

⁸⁸ Aranyosegerbegy (Vişoara, R).

⁸⁹ Aranyosgyéres (Câmpia Turzii, R).

Nagý Andras	Eq. 1.	
Nagý Istuan	Eq. 1.	
Jaraj Mihali	Eq. 1.	
Kenyeres Miklos	Eq. 1.	
Varga Miklos		Szolga
Miklos Deak		Szolga
Tepi Janos	Eq. 1.	
Tepi Andras	Eq. 1.	
Pataki Georgi		Absens
Vita Peter		Szolga
Irsaj Gabor		Szolga
Bako Miklos		Szolga
Szakali Vajda Triff	Eq. 1.	
Czaki Istuanne <i>Azzonyom</i>	Lovassi 11.	
Relicták		
Kamoti Milosne <i>Azzonyom</i>	Lovasi Eq. 2.	
Lazar Istuanne <i>Azzonyom</i>	Lovasi Eq. 2.	
Toroczkaj Sigmondne <i>Azzonyom</i> ⁹⁰		
Toroczkaj Laszlone <i>Azzonyom</i>		
Toroczkaj Janosne <i>Azzonyom</i>		
Koncz Palne <i>Azzonyom</i> ⁹¹		
Szilvasi Andrasne <i>Azzonyom</i>		
Toroczkaj Istuanne <i>Azzonyom</i>		
Balintffi Christophne <i>Azzonyom</i>	Absenses [7]	
Az kiknek Urok Rabsagban vagion Jozzagos Nemes Azzoniok		
Huszar Peterne <i>Azzonyom</i> ⁹²		
Herczegh Andrasne <i>Azzonyom</i> ⁹³		
Sarosi Georgine <i>Azzonyom</i> ⁹⁴		?
Tordaj Christophne <i>Azzonyom</i>		
Jobbagi Andrasne <i>Azzonyom</i>		
Szengiel Mihaline		
Jaraj Papaj Moisesne		
Officiales ejusdem <i>Comitatus</i>		
Trauzner Sigmond <i>Uram</i>		feő bíró
Szekeli Istuan <i>Uram</i>		feő bíró
Papaj Georgi <i>Uram</i>		Vice Ispan
Szindi Janos <i>Uram</i>		Vice Ispan
Abodi Georgi		Perceptor
Szolga birák		
Josa Sigmond		
Kadar Istuan		
Bosodi Miklos		

⁹⁰ Toroczkay Zsigmond Kemény feljegyzéseiben az elhunytak között szerepel. TT 1905. 480. o.; *Ivanics*: i. m. 1513. o.

⁹¹ Koncz Pál udvari főhadnagy, Kemény feljegyzéseiben az elhunytak között szerepel. TT 1905. 480. o.; *Ivanics*: i. m. 1509. o.

⁹² Berenhidai Huszár Péter, akiről eleinte olyan hírek voltak, hogy meghalt, később viszont a felesége, Toroczkay Judit váltotta ki, több Kolozs vármegyei birtoka elzálogosítása árán. *Ivanics*: i. m. 1507. o.

⁹³ Herczeg András neve szerepel Lukinich listájában is. GF 93. o.; *Ivanics* i. m. 1507. o.

⁹⁴ Sárosi György talán a Lukinich listájában szereplő „két Sárosi” egyikével azonos. GF 93. o.; *Ivanics*: i. m. 1511. o.

Mihali Deák
Tegei Demeter
Szekeli Peter
Komjatszegi Peter
Jaraj Kis Balint
Both Boldisar
Súkeósd Mihali